

7 1764
3
DISSERTATIO INAUGURALIS PHILOSOPHICA,
DE
SYMMO GRADU AMORIS
QVO
DEVM PROSEQVI OBLIGAMVR,

QVAM
SUMMI NUMINIS AVSPICIIS
IN ALMA REGIA FRIDERICIANA
CONSENTIENTE AMPLISSIMO PHILOSOPHORVM ORDINE,
PRAESIDE
GEORGIO FRIDERICO MEIER,
PHILOSOPHIAE PROFESS. PVBL. ORDIN.
ACADEMIAE SCIENTIARVM BEROLINENSIS SODALI

PRAECEPTORE ATQVE PATRONO
AETERNVM PIE COLENDO,
AD
SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES ACQVIRENDOS
DIE JULII MDCCLXIV.
H. & L. C.

PVBLICE DEFENDET,
AVCTOR
CAROLVS FRIDERICVS BÜTTNER,
POTSDAMIENSIS.

HALAE MAGDEBURGICAE,
LITTERIS IOANNIS CHRISTIANI HENDEL.

PRESENTATION OF THE
SACRAMENT OF THE EUCCHARISTIA
BY THE REV. FATHER
GEORGE FREDERICK
OF THE PARISH OF
ST. MARY'S
IN THE CITY OF
NEW YORK
ON THE
SUNDAY OF THE
TRINITY
JUNE 17, 1850
AT THE
CHURCH OF ST. MARY'S
NEW YORK

DE
SVMMO GRADV AMORIS, QVO DEVM
PROSEQVI OBLIGAMVR.

§. I.

Quum amor alicuius obiecti sit gaudium de perfectionibus eius, gaudium autem adpetitio fortior: Deum amamus, si fortius, seu in maiori gradu adpetimus voluptatem ex perfectionibus eius hau-riendam. Hic amor proxime tendit ad voluptatem hanc in mente nostra produ-cendam ac continuandam, remotius autem ad summam Dei perfectionem externam promouendam; interna enim Dei perfectio infinita est prorsus & omnino independens.

§. II.

Iure nostro in hac nostra tractatione obligationem na-turalem ad amorem Dei supponere possumus. Lex na-tura:

turalis, quae omnes homines, qui usu libertatis gaudent, obligat, postulat: ut homo omnia amore digna, quorum ignorantia ipsi non est inuincibilis, amet. Iam cum Deus non solum amore dignus sit, sed etiam ab homine, qui usu intellectus ac libertatis gaudet, cognosci possit: per legem naturalem omnis homo ad Deum amandum obligatur.

§. III.

Tota religio seu complexus omnium officiorum, quae Deo debemus, consistit in gloria Dei & illustratione eius, seu in cognitione viua perfectionum diuinarum. Cognitio viua perfectionum est voluptas. Hinc omnis religio consistit in voluptate ex perfectionibus diuinis, quatenus a libertate nostra pendet, hinc quatenus per libertatem nostram producitur ac continuatur. Dependere ergo haec voluptas ab adpetitione nostra, & per vires nostras mediante concursu diuino existere debet. Adeoque patet, totam religionem, quatenus est officium hominis, consistere in adpetitione maiori, quia debilis non sufficit, voluptatis ex perfectionibus diuinis. Amor ergo Dei est essentia totius verae religionis, quatenus haec est officium, ad quod homo obligatur.

§. IV.

Per legem naturalem non solum obligamur ad religionem, sed etiam ad summum gradum religionis, qui nobis absolute physice & moraliter possibilis est. Quo maior ac perfectior est amor, quo homo Deum prosequitur, eo maior est eiusdem religio. Lex ergo naturalis non tantum ad quemlibet amorem Dei obligat, sed etiam ad summum & perfectissimum eius gradum, qui homini cuiuslibet possibilis est. Vere & sincere Deum amans tamen peccat, si eundem non tantum amat, quantum ipsi possibile est.

§. V.

§. V.

His ex Ethica philosophica praemissis accedamus ad materiam tractationis nostrae. Vberius explicabimus summum gradum amoris, qui est officium hominis erga Deum. Et ad hunc gradum referimus: 1) vt amor Dei oriatur in homine pio ex summa delectatione, quam homo ex perfectionibus diuinis earumque intuitu haurit, 2) vt sit constantissimus, 3) vt sit tantus, quantus per vires humanas esse potest, 4) vt homo Deum amet super omnia, & quod praecipue notandum, 5) vt homo Deum solum amet.

§. VI.

Quo maior est voluptas, qua amans per intuitum perfectionum fruitur, eo maior est amor. Summus amor Dei non potest in homine existere, nisi in summo gradu, qui per vires humanas possibilis est Deo delectetur. Ad hanc summam voluptatem ex perfectionibus diuinis hauriendam ante omnia requiritur, vt ex completa perfectionum diuinarum cognitione, quatenus per imbecillitatem intellectus humani possibilis est, oriatur. Summus gradus amoris non potest in homine existere, qui non tot perfectiones Dei ardentem cognoscit, quot cognoscere potest, & qui non tot de qualibet perfectione diuina cognoscit, quot cognoscere valet. Ad hunc gradum summi amoris Dei non sufficit si perfectiones Dei, quas intuemur, vt Deo inhaerentes spectantur; sed praecipue spectandae sunt vt operantes & omnem providentiam & omne bonum contingens, quod in mundo optimo existit. Ergo summus gradus amoris physice in homine impossibilis redditur qui non semper & vbiuis, in omnibus rebus & mutationibus, ad hunc mundum pertinentibus, perfectiones diuinas intuetur. Auctor vniuersi perfectissimus,

se in omnibus ac per omnia, quae ad hunc mundum pertinent, summe amandum ficit & semper manifestat. Et hoc ardentem cognoscere debet omnis ille, qui Deum tantum amare cupit quantum obligatur.

§. VII.

Voluptas eo maior est, quo nobilior & quo magis obiecto proportionata est. Summus amor certi alicuius obiecti neque maior neque minor esse debet, quam dignitas huius obiecti requirit, hinc ex voluptate obiecto proportionata oriatur necesse est. Iam fieri nequit, ut homo magis Deo delectetur, & eundem magis amet, quam gradus perfectionum eius infinitus postulat; & eandem ob rationem creatura Deum tantum amare nequit, quantum meretur. Summus ergo gradus amoris, ad quem homo obligatur, tantum requirit, ut in delectatione, quam ex intuitu perfectionum diuinarum haurit, sedulo omnes viles, abiectas, pueriles, & maiestate diuina indignas cogitationes vitet. Amaturus Deum in summo gradu magnificet eundem in cognitione sua, & non nisi nobiles & sublimes cogitationes de Deo & diuinis in mente sua excitet foueatque.

§. VIII.

Voluptas, vel ex toto adparens & falsa vel ex parte & crassa, non potest excitare amorem obiecti, nisi vel prorsus vel ex parte erroneum & minus fundatum. Deus, summo ab homine amandus, verissimo amore prosequendus est. Hinc summus gradus amoris, ad quem homo per religionem obligatur, non potest existere, nisi per verissimam & exactissimam cognitionem omnium eorum, ex quorum intuitu oritur voluptas summa, fons amoris Dei summi. Omnis error in cognitione Dei diuinorumque vincibilis, & omnis crassa eorum.

eorundem perceptio, quam euitare potuisset errans, impedit in errante summum gradum amoris ad quem per legem naturae obligatur.

§. IX.

Quo clarius, distinctius, viuacius & quo magis rationalis est voluptas, ex qua amor nascitur, eo maior est & voluptas & amor inde oriundus. Summus gradus amoris non potest in homine existere, nisi per clarissimam, distinctissimam, viuacissimam & maxime rationabilem cognitionem omnium eorum, quae ipsi Deum amore dignum sistant. Amor Dei, qui vel prorsus vel ex parte coecus est, & coecum dicimus, quatenus ex obscuritate cognitionis diuinorum vincibili oritur, ex parte saltim illegitimus est. Summe Deum amaturus praecipue eundem amet amore libero & rationabili, & simul adfectum amoris sensituum in Deum dirigat, ut adgregatum amorum fiat fortissimum.

§. X.

Summus gradus amoris Dei oriatur ex summa conuisione de omni illa cognitione, quae Deum ut ens, in maximo gradu amandum, sistit. Omnis incertitudo in cognitione Dei & diuinorum, quae ab homine euitari potuisset, impedit in eodem summum gradum amoris, ad quem lex naturae obligat.

§. XI.

Tandem summus gradus amoris Dei impossibilis est, nisi oriatur ex ardentissima cognitione omnium eorum, quae de Deo eiusque perfectionibus cognoscuntur. Omnis theologica speculatio, omnis diuinorum cognitio mere symbolica, quae euitari possunt, indifferentiam erga Deum efficiunt illegitimam, & impediunt summum gradum amoris Dei,
ad

ad quem homo obligatur. Ex haftenus dictis patet euideatiffime, non posse hominem, aeteroquin vere pium, Deum in debito gradu amare, nisi cognitio eius theologica fuerit perfectiffima & omnibus numeris completa. Omnis imperfectio cognitionis theologicae, quam homo evitare potest, impedit debitum amorem Dei, adeoque summum gradum pietatis, ad quem homo obligatur.

§. XII.

Alterum, quod ad summum gradum amoris, quo Deum homo amare tenerur, referendum est, consistit in constantia huius amoris §. 5. Amor Dei non potest esse summus & perfectiffimus, nisi simul fuerit constantiffimus, & nisi per omnem vitam hominis in aeternum continuatur. Ponatur homo Deum certo aliquo tempore amans, quantum potest, hinc in summo gradu, ad quem respectu illius temporis obligatur, cesset autem & interrumpatur hic amor: succedet eidem vel indifferentia erga Deum, vel odium & fastidium Dei diuinorumque. Hinc amor, quo hic homo profequitur Deum non potest esse tantus, quantus per legem naturalem requiritur. Omnis homo, omni momento, quo obligationis capax est, Deum tantum amare debet, quantum ipsi quouis momento possibile est. Hinc amor Dei summus perpetuo continuandus est, ita vt omni momento hic amor in vere pio existat. Lubenter concedimus, impossibile esse per humanam naturam, vt amor in eodem prorsus gradu semper perduret; vno momento erit clarior altero obscurior, mox intensior, mox remissior, & quae sunt reliquae mutationes diuersorum graduum vnus eiusdemque amoris, perpetuo & sine vlla interruptione perdurantis. Omnis ille amor Dei, ad quem homo obligatur, nequit vno eodemque tempore in eodem

eodem existere; sed tota vita hominis, & ipsa aeternitas, necessaria est, ad successiue sed constanter & perpetuo actuandum hunc amorem.

§. XIII.

Requiritur tertium ad maximum amoris Dei gradum, vt quouis momento tantus sit, quantus per omnes vires hominis esse potest §. 5. Omnis amor est adpetitio, hinc actio, quam anima per vsum virium suarum actuat. Iam omnis actio est aequalis viribus viuis, quibus actuatur. Ergo amor est tantus nec maior nec minor, quantus est vsum virium, quo in amante actuatur. Iam vires cuiuslibet hominis sunt omnimode determinatae, hinc certo gradu praeditae, ita vt in homine vno sint maiores, quam in altero. Hinc plures homines non possunt obligari, ad aequalem amorem Dei. Amor qui in vno homine est summus, in altero non est summus, ad quem vterque obligatur. Si quis igitur obligationi naturali satisfacere, & Deum in summo gradu amare voluerit, hic amor gradui virium, quibus praeditus est, proportionatus sit necesse est. Si fortius & in maiori gradu adpetere posset aliquis voluptatem ex perfectionibus diuinis hauriendam, quam actu adpetit, non tantum Deum amat quantum potest, hinc peccat. Legitime amaturus Deum, tanta adpetitione & conatu tanto virium gaudeat de perfectionibus diuinis, quantis potest. Haec adpetitio sit maxima eius adpetitio, ita vt ipsi impossibilis sit vlla alia adpetitio, quae maior fuerit amore Dei. Deus amandus est ex toto corde, ex tota anima, ex viribus nostris omnibus, & ex tota mente. Amor ergo Dei, si summus esse debet, sit quouis momento maxima omnium adpetitionum in anima simultanearum, & quidem tanta, quanta

B

per

per maximum conatum omnium virum hominis illo momento possibilem existere potest.

§. XIV.

Summus gradus amoris Dei, ad quem obligamur, existere nequit, nisi Deus super omnia ametur, & hoc est quartum momentum, quod obseruari meretur §. 5. Lex naturalis nos obligat ad infinite multa praeter Deum amanda. Tota virtus est complexus multorum amorum, quibus nosmet ipsos, omnes homines, & omnes creaturas prosequimur. Omnium autem amorum fortissimus & dominans esse debet amor Dei, ita ut nullam aliam rem praeter Deum tantum amemus, quantum Deum amamus. Omnis reliquus amor legitimus minor esse debet amore Dei. Pone hominem, se ipsum, amicum, scientiam & quodcumque obiectum legitime amandum, fortius intensius & magis amantem quam Deum: amor Dei in illo homine actualis non erit tantus, quantum per vires huius hominis esse posset. Hinc non amabit Deum in summo gradu, qui ipsi possibilis est, nec adeo satisfaciet legi naturali, licet alias Deum sincere & in magno gradu amet. Nec huic legi conuenienter aget, si aliam rem legitime amandam tantum amat, quantum Deum amat. Tunc enim per errorem vincibilem, iudicio peruerso, huic rei tantam perfectionem tribueret quantum Deo.

§. XV.

Quae hucusque de summo gradu amoris Dei breuiter obseruauimus, omnes ethici debito rigore officia hominis demonstrantes postulant. Rarius autem quintum summi amoris Dei attributum, quod §. 5. indicauimus, probari & obseruari solet. Quemadmodum in prouerbum abiit: soli Deo gloria; ita putamus, solum Deum amandum esse, si summus

summus ille gradus amoris existere debet, ad quem lex naturalis omnes homines obligat.

§. XVI.

Neque physice neque moraliter possibilis est eiusmodi amor Dei, qui omnem reliquum amorem simpliciter excludit. Ipsa natura humana necessitate quadam physica homines adstringit, ad semet ipsos amandos; ad amicos, parentes, liberos, sanitatem, & infinite multa bona, quae neque sunt Deus neque perfectiones eius, amanda. Eundem hunc amorem multarum rerum, quae non sunt Deus, exigit lex naturalis aeterna & immutabilis. Est ergo postulatum Ethices deceptricis, si quis putaret: amorem Dei summum requirere vel indifferentiam erga omnia eamque quae sunt extra Deum, vel odium eorundem. Summus Dei amor non coniungendus est cum peccatis & vitiis moralibus, cum potius fons omnium reliquarum virtutum esse possit ac debeat.

§. XVII.

Affermandum potius est, legem naturalem nos obligare ad nihil praeter Deum amandum, cuius amor non est simul amor Dei; seu ad ita Deum solum amandum, ut omnis reliquus amor sit simul amor Dei, & ut resolui possit in amorem Dei. Omnis amor Dei, qui est officium hominis, potest diuidi in manifestum & immediatum, & in crypticum seu mediatum. Prioris obiectum proximum est voluptas ex intuitu perfectionum diuinarum oriunda & perfectio Dei externa, quae per eundem, ab homine Deum amante, actuatur; Deus autem cryptice amatur ab homine, qui bono delectatur, quod non est Deus, quod ut effectum perfectionum diuinarum intuetur, & quod ideo per amorem actuare conseruare & augere studet, ut simul mediate gloria Dei & eius

reliqua perfectio externa promoueat. Adeoque, si ad summum gradum amoris Dei requirimus, vt Deum solum amemus, postulamus: vt non solum Deum immediate amemus, quantum possumus, sed vt etiam reliqui nostri amores ad vnum omnes sint amor Dei crypticus.

§. XVIII.

Vt veritas huius sententiae pateat, ex natura animae humanae, & ex dependentia omnium bonorum in hoc mundo actualium a Deo, demonstrabimus: omnem verum & legitimum amorem boni finiti posse resolui in amorem Dei, seu posse esse amorem Dei crypticum. Ad impossibilia omnino nemo obligari potest. Quodsi igitur, vel vnicus amor boni alicuius extra Deum actualis, non possit vere resolui in amorem Dei: adparens tantum esset obligatio naturalis, ad Deum solum amandum. Breuissimi erimus in hac demonstratione, quia supponimus lectorem rerum metaphysicarum gnarum.

§. XIX.

Anima humana quouis momento durationis suae adpetit, seu continuo existit in anima existente adpetitio, vel complexus adpetitionum. Omnis actio animae humanae consistit in adpetitione. Iam substantia existens non potest non agere. Ergo defectus omnium adpetitionum esset finis animae humanae, & mors eius. Iam amor est adpetitio maior. Ergo per naturam animae humanae non tantum possibile est, vt quouis momento durationis eius amor in eadem existat, sed etiam actu anima humana semper amore aliquo versus aliquod obiectum inclinatur: licet anima humana, semper aliquid adpetens, non sibi semper esse possit huius perpetui amoris conscia. Adpetitio ex obscuris repraesentationibus oriunda etiam est appetitio vera.

§. XX.

§. XX.

Iam praeter Deum nihil appetendum & amandum est, nisi quod est verum bonum contingens, & in hoc mundo actuandum. Nihil adpetere & amare potest homo, nisi bonum sibi visum. Si igitur adpetit malum, per errorem iudicat idem esse bonum; hic error si fuerit vincibilis, adpetitio erit illegitima. Hinc patet, obiectum omnis adpetitionis legitimae, adeoque & omnis amoris moraliter recti, praeter Deum esse debere verum bonum. Adpetitio nostra omnis est determinatio virium animae, ad bonum praevium actuandum. Iam nihil per vires creaturae actuari in hoc mundo potest, nisi quod fuerit pars huius mundi actualis. Ergo omne obiectum amoris nostri legitimi esse debet, praeter Deum, bonum contingens in hoc mundo post actum adpetitionis existiturum; nisi per errorem homini invincibilem adpetitio eius quaedam dirigatur in bonum finitum, quod in mundo hoc existere nequit.

§. XXI.

Ex Theologia naturali constat, omne verum bonum contingens, in hoc mundo actuale & actuandum, esse effectum Dei & summarum eius perfectionum. Quicquid in hoc mundo bonum est, quatenus est verum bonum, Deus aut creavit, aut per concursum vniuersalem actuat. Omnis influxus Dei in hunc mundum est actio omnipotentiae, infinitae sapientiae & bonitatis, & omnium reliquarum perfectionum diuinarum, testans de suis causis. Hinc omnis legitimae adpetitionis hominis obiectum est effectus summarum Dei perfectionum. Nihil praeter Deum amabile & vere legitimeque amandum est, nisi quod est effectus Dei, & quatenus dependet a perfectionibus diuinis; hinc & nihil

actuale praeter Deum est verum bonum, nisi quatenus est effectus perfectionum diuinarum.

§. XXII.

Nihil praeter Deum ab homine amandum, nisi quod verum bonum fuerit in hoc mundo actuale §. 20. Iam nulum actuale in hoc mundo est verum bonum, nisi quatenus ut effectus a perfectionibus diuinis dependet. §. 21. Ergo praeter Deum nihil amandum & adpetendum est, nisi quod est effectus Dei, & quatenus a perfectionibus diuinis dependet.

§. XXIII.

Omnis amor noster legitimus, praeter amorem Dei manifestum, potest esse amor Dei crypticus. Obiectum eius enim est effectus perfectionum diuinarum §. 22. qui nullam veram bonitatem habet, nisi quatenus a Deo dependet. Hinc omnis voluptas, quam ex intuitu eius haurimus, potest ex intuitu dependentiae eius a perfectionibus diuinis oriri, hinc potest esse voluptas ex operibus & magnalibus Dei haurienda. Obiectum ergo amoris omnis nostri legitimi, praeter amorem Dei manifestum, potest esse mediate voluptas ex intuitu perfectionum diuinarum in effectibus suis operantium. Adeoque omnis hic amor potest esse amor Dei crypticus. In omnibus legitime amandis, & per omnia legitime amanda, amari potest Deus ab homine vere pio, qui soli Deo gloriam dat, & in omnibus, quae vere cognoscit de hoc mundo, operationes & manifestationes perfectionum diuinarum ardentem intuetur.

§. XXIV.

Lex naturalis nos obligat ad Deum non nisi in summo gradu amandum. Iam si Deum amans praeterrea, vnicum tantum

rum alium amorem suum, non resolveret in amorem Dei, non tantum Deum amaret, quantum potest. § 23. Ergo peccatum est, legi naturali contradicit; & amor alias legitimus, qui non est simul amor Dei crypticus, legi naturali non tantum convenit, quantum debet, ergo ex parte est illegitimus. Hinc ad summum gradum amoris, quo Deum prosequi obligamur, praecipue requiritur, ut Deum solum amemus.

§. XXV.

Demonstrato praecipuo tractationis nostrae momento, de gravitate & summa eius utilitate dicendum est. Cuilibet rerum ethicarum gnaro notum est: pondera obligationum nostrarum per gradum felicitatis, quem efficiunt, esse aestimanda. Iam omnis nostra felicitas proportionata est gradui virtutis nostrae integrae. Si ergo demonstrari potest, summum gradum & summam rectitudinem moralem omnis virtutis obtineri, si homo Deum solum amat: patebit evidentissime, hunc gradum amoris esse fundamentum summae virtutis, & maximi gradus humanae felicitatis. Triplici argumento haec rem demonstrabimus.

§. XXVI.

Primo loco facile patere potest, omnes reliquos gradus, ad summum Dei amorem requisitos, facillime & certo obtineri, si Deus solum amatur; ita ut neque constantissimus Dei amor, neque fortissimus & intensissimus, neque amor Dei super omnia, in vilo homine existere possit, nisi Deum solum amante.

§. XXVII.

Qui Deum solum amat, illius omnis adpetitio est amor
Dei

Dei crypticus. Iam semper in anima humana existit adpetitio aliqua. § 19. Ergo etiam, haec perpetua & continua adpetitio animae, erit amor Dei, in pio Deum solum amante. Adeoque nemo Deum constantius amare potest, quam homo Deum solum amans. Lubenter concedimus, hanc constantem & perpetuam directionem omnium nostrarum adpetitionum, earum quoque quae ex obscuris perceptionibus oriuntur, esse difficillimam, & forsitan superare omnem gradum virium naturae humanae corruptae. Sed quis est qui ignoret, legem naturalem nos obligare ad multa, ad quae actuanda vires naturae humanae corruptae non sufficiunt?

§. XXVIII.

Omnes nostrae adpetitiones sunt actiones virium nostrarum ad vnam omnium. Complexus ergo omnium nostrarum adpetitionum oritur ex omnibus viribus nostris, ex toto corde & ex tota anima, hinc est fortissima, & intensius maxima adpetitio, quae per omnes vires nostras possibilis est. Amor Dei, in homine eundem solum amante, consistit in complexu omnium adpetitionum eius, quarum singulae sunt vel amor Dei manifestus vel crypticus. Hinc Deum solum amans amat eundem simul ex omnibus viribus suis, & ex toto corde, adeoque fortissime. Tunc enim, tota vis animae viva quouis momento determinatur, ad actuandam proportionatam voluptatem, ex Deo eiusque perfectionibus hauriendam. Potestne quis intensius fortiusque Deum amare?

§. XXIX.

Deum solum amans non potest non eundem super omnia amare. Amor enim Dei in eiusmodi homine est adgregatum omnium eius adpetitionum determinatarum ad actuan-

actuandam summam voluptatem ex intuitu perfectionum diuinarum oriundam. Iam fieri nequit, ut omnes adpetitiones, in aliud quodcunque obiectum praeter Deum, dirigantur. Nullum ens, praeter Deum, est causa efficiens omnium bonorum quae adpetimus. Hinc amor Dei in homine Deum solum amante ex pluribus adpetitionibus compositus est, quam omnis alius amor, quo aliam rem praeter Deum prosequitur. Quid quod! ipse hic amor est in eodem pars amoris Dei. Ergo Deum solum amans in maiori gradu eundem amat, quam omne aliud obiectum, quod legitime amat. Patet ergo ex hucusque dictis, summam rectitudinem amoris diuini, ad quem lex naturalis obligat, non solum impossibilem esse, si Deus non solus amatur, sed etiam certo obtineri, si Deus solus amatur.

§. XXX.

Ad demonstrandum pondus obligationis ad Deum solum amandum, secundo loco probabimus: summum gradum omnis pietatis dependere ab hac obligatione, ita ut nemo nisi Deum solum amans in maximo gradu pius esse possit. Summum bonum hominis, seu summa eius felicitas, consistit in tanto gradu pietatis, quantus per omnes vires hominis mediante concursu diuino obtineri potest. Summa pietas est complexus omnium virtutum piarum, & omnis virtus pia est modificatio amoris, quo Deus amatur. Obedientia Deo praestanda, gratus animus, timor Dei, fiducia in Deo collocanda, & quae sunt reliquae virtutes ad religionem pertinentes, sunt diuersae species & modificationes amoris Dei. Qui Deum solum amat eius omnis adpetitio, omnis inclinatio mentis, omnis adfectus, spes, fiducia, gratitudo, timor, & quae sunt reliquae, sunt amor
C
Dei

Dei vel manifestus, vel crypticus. Qui ergo solum Deum amat, eo ipso omnia reliqua officia erga Deum in summo possibili gradu praestat; adeoque pietas eius est tanta, quanta per legem naturalem requiritur.

§. XXXI.

Denique summa grauitas obligationis ad Deum solum amandum inde patet, quia sine eadam, vnitas omnium virtutum, seu vnitas in vniuersa rectitudine omnium actionum hominis liberarum, impossibilis est. Ad summum gradum omnis perfectionis requiritur vnitas. Sit quoduis simplex duntaxat & vnum. Iam omnia nostra officia praeter religionem sunt officia, vel erga nosmetipsos, vel erga alios homines, vel erga alias res finitas. Non sufficit ad summam rectitudinem moralem, & inde oriundam maximam hominis felicitatem, si haec officia separatim, & per viarum multipliciter, obseruantur. Sed vnum morale constituere debent. Habeant igitur centrum commune, ex quo ceu circuli radii emanent; tam arte & inseparabiliter cohaereant, vt sint vnum idemque. Quodsi igitur quodlibet horum officiorum fuerit amor Dei crypticus, tunc erunt vnum, tunc efficient systema morale apte cohaerens, & perfectissima vnitas actionis per omnes fecundas integrae vitae humanae obtinebitur. Si hoc demonstrauerimus, tunc perorabimus.

§. XXXII.

Omnia officia erga nosmetipsos sunt modificationes atque effectus philantiae ordinatae, ita vt omnis virtus erga nosmetipsos nihil aliud sit, quam haec philantia. Iam non licet nos amare, nisi quatenus vere boni sumus, & nihil per philantiam ordinatam in nobis ipsis continu-

prod.

producendum, nisi quod fuerit vera perfectio contingens, per diuinam prouidentiam actuanda. Ergo omnis philantia ordinata oriri potest & debet ex voluptate, quae dependet ab intuitu effectuum perfectionum diuinarum in nobismetipsis producendorum. Adeoque omnis philantia ordinata esse potest ac debet amor Dei crypticus. §. 23. Quod si fuerit, omne officium erga nos ipsos erit officium piū, & amor Dei erit fons omnium horum officiorum.

§. XXXIII.

Omnia officia erga alios homines sunt diuersae modificationes & diuersi effectus philanthropiae ordinatae. Iam nihil in aliis hominibus amandum & adpetendum est, nisi quod fuerit vera perfectio contingens, quae in hoc mundo actualis esse potest, quaeque adeo est effectus prouidentiae diuinae, secundum leges summae sapientiae, bonitatis, omniumue perfectionum diuinarum semper agentis. Ergo obiectum omnis philanthropiae ordinatae est effectus omnium perfectionum diuinarum, adeoque omnis haec philanthropia resolui potest ac debet in amorem Dei §. 23. ita ut omnia officia erga alios homines, in homine eadem praestante, esse possint & debeant effectus amoris summi, quo Deum prosequitur.

§. XXXIV.

Tandem omne officium erga alias res finitas est modificatio & effectus amoris, quo has res legitime amamus. Quumque nihil in vlla alia re finita amandum & adpetendum sit, nisi quod fuerit vera perfectio contingens, per prouidentiam diuinam actuanda: omnis harum rerum amor legitimus esse potest ac debet amor Dei crypticus.

pticus. §. 23. & omne officium erga alias res finitas ex amore Dei emanare potest ac debet.

§. XXXV.

Ex haftenus dictis patet, summum amorem, quo Deum solum prosequitur vere pius, esse in eodem simul summum gradum rectitudinis moralis omnium suarum determinationum liberarum, adeoque in eodem consistere summam eius felicitatem. Sit ergo vnum illud necessarium, ad quod, saltim tandem aliquando, adspirare laboret homo rerum suarum satagens: amor summus, quo Deum solum prosequitur.

F I N I S.

CANDI-

CANDIDATO HONORATISSIMO

S. D.

P R A E S E S.

Non possum non, CANDIDATE HONORATISSIME, ex animo TIBI gratulari summos honores, quos ex decreto amplissimi philosophorum ordinis, post examen solemne, quod sustinisti, & habita disputatione inaugurali, in TE conferam. Liberali animo recipias praemium laborum academicorum, quos strenue superasti. Ex quo tempore noster factus es, ex eo tempore non tantum id egisti, ut studio sacrarum litterarum studium philosophiae iungeres feliciter; sed ut etiam veritatum grauissimarum studium, morum honestate, egregie illustrares. Quare non solum summo gradu honorum academicorum TE dignum iudicavit facultas amplissima, sed etiam sperat & plane confidit, TE in posterum quoque talem futurum, qualis esse debet philosophiae magister, veritati nempe & inde pendenti virtuti per omnem vitam studens. Redeas igitur in patriam bono omine! Vtere eruditione, qua ingenium instruxisti, ad bene merendum de TEMET ipso, de TVIS, de patria & quae primo loco nominanda erat de ecclesia. Quod ad me adtinet, si non male de TE meritus fuero, me TVI rerumque TVARVM studiosissimum amare perge. Vale. Dedi in Fridericiana Regia d. 20. Jul. 1764.

C 3

VIRO

V I R O
PRAENOBILISSIMO DOCTISSIMOQVE
CAROLO FRIDERICO BÜTTNERO
SVMMORVM IN PHILOSOPHIA HONORVM
CANDIDATO DIGNISSIMO

IOANNES MARTINVS HEHN

HILDBVRGHVSANVS
SACRARVM LITERARVM CVLTOR

N ullas vnquam literas maiore animi delectatione exaravi, SVA-
VISSIME BÜTTNERE, quam has, quas TIBI mittere audeo. Quam
enim TE, vti scis, maximo amore prosequar, illiusque TIBI publi-
ce significandi satis diu frustra anquisuerim occasionem: facile TV
quidem ipse perspicere poteris, quam iucundum mihi sit tempus
illud, quo TE, id est, exoptatissimum amicum, ad splendidissi-
mum laudis honorisque aditum properantem video. Nolo equi-
dem laudum TVARVM praeconem agere: sed, quum sciam, quan-
to opere omnibus probentur ii, qui ingenium suum in illis ma-
xime literis gnaviter exercere solent, quae de grauibus rebus prae-
cipiunt, vitaeque in primis rite formandae rationem docent;
optimo iure singularem illam, quam TIBI comparasti, eruditio-
nem, honoresque illi iam dudum debitos, ex animo gratulari pos-
sum. Quam bene enim academicum tempus a TE transactum
sit, vel sola TVA de nostro erga Deum amore monstrare potest
doctissima dissertatio. Ipsum supremum Numen deuotis precibus
implorabo, vt TE semper seruet incolumen, TE tueatur, augeat,
ornet.

ornet. Vale, DULCISSE AMICE, resque TVAS omnes age feliciter. Dab. Halae Magdeb. XIII. Kalend. August. MDCCLXIII. Vale.

V I R O

PRAENOBILISSIMO ATQVE DOCTISSIMO
AMICO SVO AESTVMATISSIMO,
CAROLO FRIDERICO BUTNERO,

S. D. P.

CHRISTIANVS ERNESTVS KÖHZE.

Temporis, quod tecum, AMICE SVAVISSE, hac in academia, dextro quodam Numinis auspicio, degere, mihi felici, contigit, quamvis breue nimis quidem illud spatium, tamen permagnae mihi vtilitati fuisse, inficias ire nequeo. Non enim modo dulcissima quaeuis, ex amico TVO conuictu, duxi oblectamenta, sed etiam praestantissimo eximiae TVAE virtutis exemplo me stimulatam, vtilibusque, quibus me honorasti, conuersationibus atque colloquiis, saepissime quoque instructum esse profiteor. Quare illa, quae ex voto meo se offert exquisitissima sane occasione, vt non viar, TIBIQUE, PRAENOBILISSIME CANDIDATE, gratissimam atque deditam mentem praestandi, mihi ipsi vt non recusem, facere minime possum. Dignis itaque & quae exstant maximis praemiis, quibus accipiendis te alma Fridericiana satis ornatam & optime meritum tentauit, inuenit, adprobauit, minima quidem mea congratulatione haud nolui adesse; vt publice quoque eum TIBI ostendere animum quaeam, quem sincerum quemque TVI
aman-

mantissimum, satis iam satis cognitum habes atque expertum. Faxit itaque Summum Numen, ut fausta tibi, fortunata & prospera omnia ea eueniant, quae in illo honoris & in philosophia summo dignitatis gradu, tibi metipsum, boni & emolumenti promissisti. Maeste virtute & eruditione, redi in patriam, praemiis illis condecoratus quae tibi non, nisi experti meritorum tuorum, unquam poterit denegare. Redi & frui parentum & amicorum tuorum dulcissimis sane amplexibus, messetque quasi colligas uberrimam operum omnium atque laborum, quos suscipere & sustinere, quibus aptiorem te proposito tuo scopo reddere potueris, lassus numquam, neque odiosus cessabas. Redi, ad Reipublicae ornamentum; ad ecclesiae Diuinae cultum sanctissimum; ad multorum, qui tuis auxiliis atque solatiis egent, solamen & auxilium; ad bonorum denique omnium socium semper exoptatissimum. Quibus, quum summus ille rerum omnium arbiter, ardentissimis meis annuet votis non minus, quam expectationibus; persuasum tibi semper habeas velim, maximum ex prospero illo, omnium eorum euentu, gaudium me esse capturum. Ceterum vale & absens numquam obliuiscaris rogo, oro, obsecro, te in me amicum habere omnium sincerissimum atque nominis tui deditissimum, obseruantissimum. Dabam

Halae salicae IV. a Calend. Sextilis

A. C. MDCCLXIV.

ULB Halle
002 612 240

3

58

B.I.G.

Farbkarte #13

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

7
1764
3

DISSERTATIO INAUGVRALIS PHILOSOPHICA,
DE
SVMMO GRADV AMORIS
QVO
DEVM PROSEQVI OBLIGAMVR,

QVAM
SVMMI NVMINIS AVSPICIIS
IN ALMA REGIA FRIDERICIANA
CONSENTIENTE AMPLISSIMO PHILOSOPHORVM ORDINE,
PRAESIDE
GEORGIO FRIDERICO MEIER,
PHILOSOPHIAE PROFESS. PVBL. ORDIN.
ACADEMIAE SCIENTIARVM BEROLINENSIS SODALI
PRAECEPTORE ATQVE PATRONO
AETERNVM PIE COLENDO,
AD
SVMOS IN PHILOSOPHIA HONORES ACQVIRENDOS
DIE IVLII MDCCLXIV.
H. & L. C.
PVBLICE DEFENDET,
AVCTOR
CAROLVS FRIDERICVS BÜTTNER,
POTSDAMIENSIS.

HALAE MAGDEBVRGICAE,
LITTERIS IOANNIS CHRISTIANI HENDEL.

